

ISSN 2523-4625

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Серія
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Випуск 1 (55)
2018

Засновано 2001 року
Видання виходить 4 рази на рік

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф.,
Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф.,
Бідзюра І. П., д-р політ. наук,
Варзар І. М., д-р політ. наук, проф.,
Воронін В. М., д-р іст. наук,
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф.,
Мєлков Ю. О., д-р філос. наук, доц.,
Перегуда Є. В., д-р політ. наук, проф.,
Піляєв І. С., д-р політ. наук,
Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 6 від 27 червня 2018 р.)

Видання індексується Google Scholar

Наукові праці МАУП. — Серія : Політичні науки. — 2018. — Вип. 1 (55) / [редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) та ін.]. — Київ : МАУП, ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. — 98 с.: іл. — Бібліогр. у кінці ст. — Виходить 4 рази на рік.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” (Серія “Політичні науки”) за наказом Міністерства освіти і науки України визнано як фахове видання з політичних наук (наказ МОН № 326 від 04.04.18 дод. 9).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

ЗМІСТ

Відомості про авторів	4
Мелков Ю. О., Бідзюра І. П.	
<i>Наукова культура та виклики академічної доброчесності.....</i>	5
Гула Р. В.	
<i>Глобалізація і глобальне суспільство: комплекс наукових підходів.....</i>	24
Лісовський П. М., Лісовська Ю. П.	
<i>Актуальні питання міграційного капіталу в геополітиці: український та світовий виміри</i>	31
Піляєв І. С.	
<i>Сучасні ментально-ціннісні виклики реалізації європейського вибору України</i>	38
Бідзюра І. П., Бондаренко Н. О., Лук'янова М. О.	
<i>Феномен неповної сім'ї як глобальна соціально-педагогічна проблема</i>	45
Мартишин Д. С.	
<i>Вплив процесів глобалізації на розвиток соціальної думки Української Православної Церкви</i>	50
Бойко С. С.	
<i>Інноваційні аспекти розвитку сучасної вищої освіти як умова підвищення її ефективності: державно-управлінський аспект</i>	60
Каракасіди О. Ф.	
<i>Конституційно-правові та організаційні засади формування та поділу влади в сучасній Україні</i>	65
Марусіна О. С.	
<i>Парадигмальні особливості розвитку сучасної вищої освіти в контексті глобалізаційного світового та національних цивілізаційних процесів: теоретико-методологічне обґрунтування.....</i>	72
Маценко Є. В.	
<i>Теоретико-методологічні основи обґрунтування феномену “національна безпека” у контексті сучасного суспільного розвитку</i>	80
Шаповал К. І.	
<i>Соціально-політичні зміни в контексті політико-модернізаційних процесів.....</i>	85
АКАДЕМІЧНЕ ЕСЕ	91
Бідзюра І. П., Грабовенко Н. В.	
<i>Аналітика традиційного і модерного суспільства та її роль у формуванні професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти</i>	91

С. С. БОЙКО

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Наукові праці МАУП. Серія Політичні науки, 2018, вип. 55(1), с. 60–64

Порушується проблема інноваційних підходів до формування та функціонування вищої освіти, оскільки це один із важливих елементів її ефективності. Крім того, інноваційні аспекти освіти вимагають і відповідної системи управління такою освітою.

Світова та національні системи вищої освіти у ХХІ ст. знаходяться в умовах радикальних трансформацій, з-поміж яких помітно виділяються саме інноваційні аспекти. Вони торкаються: а) моделей вищої освіти; б) системи організації і здійснення навчального процесу; в) системи управління ВНЗ. У комплексі перелічені складові реально впливають і вимагають суттєвої перебудови всього державного управління вищою освітою.

У цьому випадку нас цікавить саме інноваційні аспекти функціонування вищої освіти, які варто розглядати насамперед у контексті тих радикальних змін, що відбуваються у вищій освіті.

Отже, проаналізуємо сучасні технології впровадження інноваційних державних механізмів реформування системи освіти в Україні.

Особливості розвитку вищої освіти вимагають принципово по-іншому підійти до розгляду питань, що стосуються інновацій в освіті та управлінні освітою. У цьому плані у нагоді стають праці таких українських суспільствознавців — політологів, соціологів, педагогів, фахівців у галузі державного управління, як В. Андрущенко, О. Бабкіна, В. Бех, В. Бебик, А. Білоус, М. Головатий, В. Кремінь, С. Майборода, М. Михальченко, І. Надольний, Н. Нижник, В. Савельєва, В. Шаповал та ін. Серед зарубіжних фахівців, особливо щодо інноваційних аспектів у сфері вищої освіти, назвемо праці таких учених, як А. Біне, О. Декролі, А. Лай, В. Кіппатрік, Е. Мейман, Е. Торндайк, а серед сучасних учених Російської Федерації — А. Алексюк, М. Вейт, Б. Дехтярьов, в Україні — В. Барабаш, А. Зільберштейн, Г. Костюк, Н. Николо, В. Сухомлинський, В. Пекельна, І. Соболев, І. Стафеев та ін.

Існує немало цілісних, узагальнюючих висновків — характеристик, що пояснюють радикальні зміни — трансформації, які відобразилися у системі

вищої освіти на зламі двох століть — XX–XXI. Їх можна сформулювати у такий спосіб:

- глобалізація й інформація системи вищої освіти, пов'язана із небувалим прогресом науки і техніки та постанови взаємозв'язків між сучасними суспільствами;
- динамічний зв'язок, залежність сучасної вищої освіти, її гнучкість, викликана запитами виробництва, її залежності від новіших технологій і технологічних процесів;
- тісний зв'язок вищої освіти з розвитком і необхідністю задовольняти зростаючі потреби людини. За таких обставин вища освіта значною мірою одночасно адаптується до динаміки соціальних запитів і потреб людини;
- набуття вищою освітою масового характеру та того, що така освіта загалом супроводжує людину впродовж усього життя;
- всезростаюча доступність вищої освіти для більшості людей, її відкритість і демократизація.

Викладені специфічні особливості розгляду вищої освіти можна вважати достатньо загальними, такими, що пов'язані із функціонуванням більшості країн світу. Підтвердженням цьому є висновки і рішення (резолуції) багатьох загальносвітових, європейських форумів з проблем вищої освіти, що мали місце в останні півстоліття. Так, на Всесвітній конференції “Вища освіта у XXI столітті: підходи і практичні засоби” (жовтень 1998 р., Париж) представники 182 держав розглядали вищу освіту як “глобальний фактор суспільного розвитку”, “важливий національний і загальносвітовий пріоритет”, “найсуттєвіший компонент духовно-культурного розвитку суспільств” [7].

Отже, вища освіта: а) загальносвітовий і, одночасно, національний компонент людського розвитку; б) сфера найтіснішого співробітництва народів і країн; в) найпотужніший елемент (заасада) прогресу людини, суспільства, спільноти.

Найпоказовішим фактором розвитку вищої освіти у світі нині є її інтернаціоналізація. При цьому є всі підстави погодитися з точкою зору українських дослідників С. Гримблата та І. Сосніна, які до основних факторів такої інтернаціоналізації відносили [3; 7]:

- політичні, ідеологічні фактори розвитку вищої освіти;
- економічні фактори (глобалізація економіки і технологій, вимоги світових і регіональних стандартів ринку праці);
- академічні фактори (інтернаціональний характер наукових знань, універсальна основа освіти і науково-дослідної діяльності, формування міжнародних освітніх стандартів якості);
- впровадження новітніх, насамперед, інформаційних технологій у сфері освіти, використання глобальних мереж.

Інновації в освіті та управлінні освітою — це найоптимальніші засади, завдяки яким у XXI ст. є можливість радикально вдосконалити освіту, зробити її найбільш дієвою для людини і суспільства.

Існує немало різних класифікацій інновацій в освіті, однак найбільш вдалими є такі класифікації за об'єктом впливу: педагогічні, соціально-психологічні та організаційно-управлінські; за рівнем поширення інновації поділяють на: системно-методологічні, локально-технологічні, за своїм інноваційним потенціалом на: радикальні, модифікаційні, комбінаторні.

Крім того, нині українські вчені Я. Ващенко, О. Савченко, О. Попова, В. Кремень та інші сформували й обґрунтували низку концепцій інноваційних процесів, серед яких найпомітнішими є:

- традиційна концепція (оволодіння базовими знаннями, уміннями і навичками та вивчення і засвоєння академічних знань);
- реалістична концепція (опора на знання як на упорядковану систему);
- гуманістична концепція (розглядається як основа самовираження особистості, її самоствердження таким чином, що найповніше відповідає сутності людського “Я”).

Зрозуміло, що організатора вищої освіти, управління у цій сфері насамперед цікавить і турбує сутнісний характер інноваційного підходу в організації освіти. Як пише В. Г. Кремінь: “Мета будь-якої освітньої системи полягає у формуванні такого практичного світогляду людини, який би щонайкраще поєднував її прогресивну діяльність із загальними цивілізаційними цінностями і закладеними в основу цієї системи” [6].

Немає потреби детально аналізувати окремі інноваційні методи у навчанні, вкажемо лише на окремі блоки таких методів, виділені М. Головатим [2], Ю. Ємельяновим, К. Корсаком [5] та ін.:

- дискусійні методи (групові дискусії, аналіз казусів із практики, аналіз ситуацій морального вибору);
- ігрові методи (поведінкове навчання, ігрова психотерапія, психологічна корекція);
- контргра (транзактний метод усвідомлення комунікативної поведінки);
- сенситивний тренінг (тренування міжособистісної чутливості та сприйняття себе як психофізичної єдності).

У сучасній Україні за роки незалежності було прийнято немало документів загальнонаціонального значення, в яких питання радикальної трансформації вищої освіти адекватно багатьом аспектам як національного державотворення, так загальносвітового розвитку ставилися і обумовлювалися цілісно і комплексно. З-поміж таких документів варто, насамперед, назвати [4]:

- Державна національна програма “Освіта” (“Україна ХХІ століття”);
- Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ ст. (Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2602);
- Закон України “Про вищу освіту” (приймався кілька разів, остаточна редакція — 1 липня 2014 р. підписана Президентом України).

У розвиток, реалізацію вказаних та інших документів державного значення, у тому числі й інноваційних аспектів вищої освіти, варто брати до уваги ті специфічні процеси, що пов'язані з трансформацією вищої освіти в Європі, а вже потім — на національному рівні. До основних проблем європейської освіти сьогодні можна віднести: а) певну дегуманізацію освіти та її технізацію;

б) віртуалізацію освіти; в) зростання функціональної неосвіченості багатьох громадян; г) помітну вузьку спеціалізацію (вона особливо притаманна пост-індустріальним, інформаційним суспільствам); д) комерціалізацію освіти (освіта фактично постає як товар, продукт); е) алгоритмізацію освіти (вона все більше базується на прогресивних освітніх технологіях). Беручи це до уваги, підтримуємо методологічний підхід, який використала при вивченні освітньої політики у суспільстві, що трансформується, українська дослідниця В. О. Гальперіна, яка, аналізуючи трансформаційні процеси у політико-освітній сфері, намагалася “конструктивно поєднувати соціоісторичний та соціокультурний підходи” [1]. Сутність такого підходу полягає в органічній єдності особистості, суспільства та культури. Особистість — це суб’єкт взаємодії, суспільство — сукупність взаємодіючих суб’єктів, культура — сукупність значень, цінностей та норм, якими володіють взаємодіючі суб’єкти.

Таким чином, формуючи державну політику у сфері вищої освіти, забезпечуючи державне управління цією сферою, важливо брати до уваги те, що інноваційні аспекти у такій діяльності забезпечують максимальний вплив на професійну підготовку, на формування особистісних якостей фахівця. Вища освіта при цьому має бути: а) групова, колективна за формою; б) максимально наближена до суспільно-виробничих потреб; в) максимально адресно індивідуалізована. Саме за таких факторів вона може реально відповідати потребам людини і суспільства.

Джерела

1. Андрущенко В. П., Савельєв В. Л. Освітня політика (огляд порядку денного). К.: МП “Леся”, 2010. 368 с.
2. Головатий М. Ф. Цивілізаційні та національні вектори освітнього простору України у сучасному світі // Освіта у XXI столітті: Шляхи розвитку. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2010. С. 5–10.
3. Гримблат С. О., Сосин И. К. Проблемы оптимизации высшего образования (на модели менеджмента и психологи): монография. Х.: Факт, 2004. 720 с.
4. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VIII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіц. веб-портал. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18-K>
5. Корсак К. В., Ластовченко І. О. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. К.: МАУП, 2007. 352 с.
6. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. К.: Грамота, 2007. 567 с.
7. Образование в XXI веке: Высшее образование в XXI веке: подходы и практические меры: Париж, Франция, 5–9 октября 1998 г. М.: Прогресс, 1998. 141 с.

Бойко С. С. Інноваційні аспекти розвитку сучасної вищої освіти як умова підвищення її ефективності: державно-управлінський аспект. Аналізуються концептуальні засади інноваційного розвитку та забезпечення функціонування вищої освіти з урахуванням загальноосвітніх та національних трансформаційних процесів. Запропоновано механізм упровадження резуль-

татів у систему вищої освіти України, який сприятиме вдосконаленню навчального процесу.

Boyko S. S. Innovative aspects of the development of modern higher education as a condition for increasing its efficiency: the state-management aspect. Conceptual bases of innovative development and maintenance of functioning of higher education with consideration of world and national transformation processes are analyzed. The mechanism of introduction of scientific results in the system of higher education in Ukraine is proposed, which will assist in the improvement of the educational process.

Бойко С. С. Инновационные аспекты развития современного высшего образования как условие повышения ее эффективности: государственно-управленческий аспект. Анализируются концептуальные основы инновационного развития и обеспечения функционирования высшего образования с учетом общемировых и национальных трансформационных процессов. Предложен механизм внедрения научных результатов в систему высшего образования Украины, который окажет содействие в усовершенствовании учебного процесса.

Надійшла 4 квітня 2018 р.